

**UNIVERSITATEA DE VEST DIN TIMIȘOARA
FACULTATEA DE SOCIOLOGIE ȘI PSIHOLOGIE
DEPARTAMENTUL DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI ȘI
CENTRUL DE ASISTENȚĂ ȘI INTEGRARE PSIHOPEDAGOGICĂ**

Avizat,
Prorector Strategie Academică,
Conf. univ. dr. Irina MACSINGA

Se aprobă,
ÎN ȘEDINȚA DE SENAT
din data de 17.05.2017

Președinte Senat UVT,
Prof. univ. dr. Viorel NEGRU

Avizat DECIDFR,
Conf. univ. dr. Viorel NEGRUȚ

RAPORT DE AUTOEVALUARE

**AL PROGRAMULUI POSTUNIVERSITAR DE FORMARE ȘI DEZVOLTARE
PROFESIONALĂ CONTINUĂ**

**DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR PROFESIONALE
PENTRU OCUPAȚIA PROFESOR DE SPRIJIN**

TIMIȘOARA 2017

1. EXPUNERE DE MOTIVE

Diversificarea ofertei educaționale pentru copiii cu dizabilități a condus la o modificare esențială a modului în care aceștia sunt sprijiniți prin activități specifice, educaționale și terapeutice, fapt care a determinat apariția unor noi ocupații, cu roluri profesionale distincte. Una dintre aceste ocupații este cea de profesor de sprijin, care are atribuții în consilierea, educarea și terapia copilului cu cerințe educative speciale, în contextul unei școli integratoare. Deși competențele necesare acestei ocupații sunt din sfera psihopedagogiei speciale, pe al cărei standard de formare se bazează, ele sunt specializate într-o măsură destul de mare. Profesorul de sprijin trebuie să își poată adapta practica la diferite tipuri de dizabilități și să conceapă intervenții educaționale și terapeutice.

Profesionalizarea profesorilor de sprijin este o preocupare europeană, nu doar în contextul învățământului românesc, ceea ce face ca această specializare ocupațională să fie apreciată și căutată la nivelul tuturor țărilor europene.

Programul de față își propune dezvoltarea competențelor specifice pentru profesori de sprijin, atât pentru absolvenții de psihopedagogie specială, dar și pentru absolvenții altor specializări, care doresc să își îmbogățească repertoriul didactic, astfel încât să își adapteze practica profesională la nevoile copiilor cu cerințe educaționale speciale.

Acest curs se adresează, deopotrivă, studenților români, cât și studenților străini, cu respectarea condițiilor de participare la programe derulate în limba română, așa cum sunt ele stipulate în legislația românească în vigoare și în reglementările Universității de Vest din Timișoara.

Cursul pe care îl propunem, intitulat **Dezvoltarea competențelor profesionale pentru ocupația profesor de sprijin**, este oferit de către Departamentul de Științe ale Educației, în colaborare cu Centrul de Asistență și Integrare Psihopedagogică, ca parte a strategiei de dezvoltare academică și de relaționare cu mediul preuniversitar.

Baza legală a programului este definită de următoarele acte și reglementări:

ART. 133 ALIN. (3) ȘI (4), ART. 143, ART. 171, ART. 173, ART. 328 – 334, 361 (ALIN. 6) DIN LEGEA EDUCAȚIEI NAȚIONALE NR. 1/ 2011, CU MODIFICĂRILE ȘI COMPLETĂRILE ULTERIOARE;

ORDINUL MECTS NR. 5703 / 18.10.2011 PRIVIND IMPLEMENTAREA CADRULUI NAȚIONAL AL CALIFICĂRILOR DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR;

ORDINUL NR. 3163/ 01.02.2012 PRIVIND APROBAREA METODOLOGIEI-CADRU DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE A PROGRAMELOR POSTUNIVERSITARE DE FORMARE ȘI DEZVOLTARE PROFESIONALĂ CONTINUĂ;

ORDINUL MECTS 5370/21.08.2012 PENTRU APROBAREA CERTIFICATULUI DE ATESTARE A COMPETENȚELOR PROFESIONALE ȘI A SUPLIMENTULUI DESCRIPTIV (PENTRU ABSOLVENȚII PPFDP);

ADRESA MECTS 55149, 55295, 55456, 55626, 55848/05.09.2012
PRIVIND MODELUL DE REFERINȚA AL PLANULUI DE ÎNVAȚĂMANT
PENTRU UN PROGRAM POSTUNIVERSITAR DE FORMARE ȘI
DEZVOLTARE PROFESIONALĂ CONTINUA;

ORDONANȚA DE URGENTĂ A GUVERNULUI NR. 49/2014, PRIVIND
INSTIȚUIREA UNOR MASURI ÎN DOMENIUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE ȘI PENTRU MODIFICAREA UNOR ACTE NORMATIVE,
PUBLICATA ÎN MONITORUL OFICIAL, PARTEA I, NR. 486, DIN 30 Iunie
2014;

REGULAMENTUL UVT PRIVIND ORGANIZAREA ȘI DESFAȘURAREA
PROGRAMELOR POSTUNIVERSITARE DE FORMARE ȘI DEZVOLTARE
PROFESIONALĂ CONTINUA – APROBAT DE SENATUL UNIVERSITĂȚII
DE VEST DIN TIMIȘOARA ÎN ȘEDINȚA DIN 31.07.2014 ȘI MODIFICAT

Faptul că numărul profesorilor de sprijin este mai ridicat decât cel al profesorilor din școlile speciale arată că există o nevoie crescândă de specializare. Mai mult, prin faptul că programul a fost conceput atât pe criteriile specifice programelor de psihopedagogie specială și pe baza grilei de competențe specifice, dar și pe standardele din alte țări din Uniunea Europeană (Italia, Spania), considerăm că acest curs are perspective ridicate de a răspunde unei cereri reale de piață.

2. MISIUNEA ȘI OBIECTIVELE PROGRAMULUI

MISIUNEA programului este de a facilita dezvoltarea competențelor specifice ocupației de profesor de sprijin la profesorii din învățământul incluziv, integrator și special.

Prin acest curs, participanții își vor dezvolta competențele specifice de evaluare, intervenție și predare specifice profesorilor de sprijin.

Obiectivele cursului sunt:

- Formarea de competențe specifice profesorului de sprijin, în conformitate cu standardele ocupaționale și cele de formare specifice profesiei de psihopedagog special;
- Dobândirea de abilități de organizare și derulare a intervenției educaționale individualizate în clasa integratoare;
- Achiziționarea de noi strategii, metode și instrumente de predare și evaluare a copiilor cu diferite tipuri de cerințe educative speciale;
- Formarea abilității de gândire critică în domeniu;
- Internalizarea codului deontologic specific muncii de profesor de sprijin;
- Formarea de competențe transversale.

3. MODUL DE ORGANIZARE;

Cursul este organizat în limba română, forma la zi, în sistem blended learning.

Cursul va fi promovat de către Departamentul de Științe ale Educației și Centrul de Asistență și Integrare Psihopedagogică, pe parcursul întregului an școlar.

Doritorii se pot pre-înscris la secretariatul DȘE, iar, în momentul în care este constituită grupa de cursanți, vor primi o notificare de înscriere. Înscrierea poate fi individuală sau instituțională, dacă există o instituție care finanțează cursul. Cursanții din alte țări ale Uniunii Europene trebuie să depună un certificat lingvistic, care atestă cunoașterea limbii române. Taxa de admitere va fi stabilită înaintea fiecărui curs, în funcție de caracteristicile specifice ale grupului de cursanți și costurile de organizare. La curs se pot înscrie orice absolvenți de licență, cetățeni români sau străini, deținători ai unui certificat de competențe didactice (Modul DPPD sau echivalent), în condiții legale.

Activitățile de formare vor avea loc față în față și pe platforma MOODLE a UVT, une vor fi încărcate suporturi de curs și forumuri de discuții. Sarcinile specifice vor fi încărcate pe platformă.

Activitățile practice vor avea loc în instituții de profil, pe baza parteneriatelor semnate de către DȘE cu acestea.

Finalizarea modulelor de curs se încheie cu o evaluare pe baza unui portofoliu sau examen de tip grilă. Finalizarea cursului are loc printr-un examen final, de tip grilă.

4. PLANUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT

AVIZAT M.E.N.,

UNIVERSITATEA DE VEST DIN TIMIȘOARA

FACULTATEA DE SOCIOLOGIE ȘI PSIHOLOGIE

Program postuniversitar de formare și dezvoltare profesională continuă:

Dezvoltarea competențelor profesionale pentru ocupația profesor de sprijin

Forma de învățământ: Învățământ cu frecvență

Domeniul de licență pe care se fundamentează programul de studii: Științe ale Educației

Calificarea universitară pe care se fundamentează programul de studii: Psihopedagogie specială, cod RNCIS L40803007020

Competențe:

C2.1 Definirea, clasificarea și alegerea metodelor, tehnicilor și procedeele utilizate în intervenția psihopedagogică

C2.2 Interpretarea adecvată a cunoștințelor teoretice în vederea elaborării unor programe de intervenție psihopedagogică adaptate tipului și gradului deficienței

C2.3 Utilizarea principiilor de bază în vederea elaborării programelor de intervenție personalizată, a adaptării curriculare pentru copiii cu CES în funcție de nevoile specifice și particularitățile acestora.

C2.4 Evaluarea periodică a programelor de intervenție psihopedagogică în vederea realizării unor eventuale corecții ale acestora

C2.5 Elaborarea unor modalități de intervenție în vederea recuperării persoanelor cu CES prin aplicarea adecvată a principiilor și metodelor consacrate în domeniu

C3.1 Definirea, clasificarea și selecția strategiilor, conținuturilor și mijloacelor de proiectare și implementare curriculară, de reabilitare și compensare a persoanelor cu CES

C3.2 Utilizarea adecvată a cunoștințelor fundamentale ale domeniului psihopedagogiei speciale în vederea explicării și interpretării strategiilor, conținuturilor și mijloacelor de proiectare și implementare curriculară, de reabilitare și compensare specifice

C3.3 Identificarea situațiilor problematice și a conflictelor în instruirea, reabilitarea și compensarea la persoanele cu CES la nivel individual și de grup.

C3.5 Elaborarea unor proiecte pe tipuri de deficiență și contexte individuale și sociale de rezolvare a problemelor și conflictelor

C4.1 Descrierea strategiilor de comunicare adaptate diferitelor categorii de persoane cu CES precum și a principalelor orientări în consilierea acestora

C4.2 Identificarea principalelor nevoi ale persoanelor cu CES și ale familiilor acestora pentru explicarea principalelor modalități de consiliere psihopedagogică utilizate

C6.1 Clasificarea și descrierea diferitelor forme de școlarizare a copiilor cu CES, în vederea elaborării și interpretării planului de integrare socială a persoanelor cu nevoi speciale pe baza terminologiei, metodelor și paradigmatelor specifice

C6.2 Explicare principalelor forme de integrare și incluziune, precum și utilizarea cunoștințelor de bază în selectarea modalităților optime de integrare școlară a copiilor cu CES în funcție de particularitățile acestora

C6.3 Aplicarea procedurilor de individualizare a curriculumului, a metodelor de predare și evaluare didactică în funcție de necesitățile mediului.

C6.4 Evaluarea critic-constructivă a programelor educaționale individualizate aplicate în vederea integrării sociale a persoanelor cu deficiență/handicap

C6.5 Implementarea diferitelor strategii metodologice de integrare socială a persoanelor cu nevoi speciale

Competențe transversale

CT1. Aplicarea principiilor și a normelor de deontologie profesională fundamentate pe opțiuni valorice explicite în relație cu drepturile și demnitatea persoanelor cu deficiență/handicap

CT2. Cooperarea eficientă în echipe de lucru profesionale, interdisciplinare, specifice desfășurării proiectelor și programelor din domeniul științelor educației

CT3. Utilizarea metodelor și tehnicilor eficiente de învățare pe tot parcursul vieții, în vedere formării și dezvoltării profesionale continue

Precizări tehnice

Un credit este echivalent cu 25 de ore de studiu (instruire directă, în sistem blended și studiu individual) și 8-10 ore fizice de instruire directă

Practica cuprinde 100 de activități față în față, 100 ore activități ICT și noi tehnologii informatice aplicate în educație și 100 de ore practică asistată în școli integratoare

Examenul va consta într-un examen tip grilă și un portofoliu

Plan de învățământ¹
valabil începând cu anul universitar: 2016-2017

Nr. crt.	Disciplina	Activități didactice			Nr. credite	Forma de evaluare
		C	S	L		
1.	Managementul psihopedagogic al grupului și clasei integrate	16	16		4	Examen
2.	Pedagogia relației de ajutor	8			1	Examen
3.	Didactică specială: abordări metacognitive, active și colaborative	16	16		4	Examen
4.	Pedagogie și didactică specială pentru deficiențe senzoriale	16	16		4	Examen
5.	Pedagogie și didactică specială pentru dizabilități intelectuale și tulburări de dezvoltare	16	16		4	Examen
6.	Psihologia dezvoltării și a învățării	16	16		4	Examen
7.	Modele integrate de intervenție psihopedagogică pentru dizabilități intelectuale și tulburări de dezvoltare	16	16		4	Examen
8.	Proiectarea planurilor de intervenție educațională și socială	16	16		4	Examen
9.	Legislație europeană comparată și națională în domeniul incluziunii școlare	24			3	Examen
10.	Neuropsihologie infantilă	32			4	Examen
11.	Didactica științelor educației			20	2	Examen
12.	Didactica specială a activităților logico-matematice			20	2	Examen
13.	Didactica specială a limbajului și comunicării			20	2	Examen
14.	Didactica specială a ariei "Om și societate"			20	2	Colocviu
15.	Didactica specială pentru deficienți senzoriali			20	2	Colocviu
16.	Intervenții psihoeducaționale pentru copii cu tulburări comportamentale			20	2	Colocviu
17.	Intervenții psihoeducaționale pentru copii cu tulburări relaționale			20	2	Colocviu
18.	Limbaj și tehnici de comunicare non-verbală			20	2	Colocviu
19.	Didactica activităților de dezvoltare neuro-motorie			20	2	Colocviu
20.	Practică ²			300	25	Colocviu
Total ore/credite		176	112	480	79	
		768				
	Examen de certificare a competențelor profesionale asimilate de cursanți pe parcursul programului ³				3	Examen

Rector,
Prof. univ. dr. Marilen Gabriel PIRTEA

Decan,
Conf. univ. dr. Mariana CRAȘOVAN

Director de program,
Conf. univ. dr. Mihai PREDESCU

¹ Un credit este echivalent cu 25 de ore de studiu (instruire directă, în sistem blended și studiu individual) și 8-10 ore fizice de instruire directă

² Practica cuprinde 100 de activități față în față, 100 ore activități ICT și noi tehnologii informatice aplicate în educație și 100 de ore practică asistată în școli integratoare

³ Examenul va consta într-un examen tip grilă și un portofoliu

5. TEMATICA DISCIPLINELOR

1. Managementul psihopedagogic al grupului și clasei integrate

- Roluri profesionale ale profesorului de sprijin
- Managementul mediului fizic și socio-afectiv al clasei de elevi
- Managementul activităților de predare, învățare și evaluare
- Managementul comportamental în clasa de elevi

2. Pedagogia relației de ajutor

- Caracteristici ale relației de ajutor
- Relația profesor de sprijin-elev, din perspectiva pedagogiei îngrijirii

3. Didactică specială: abordări metacognitive, active și colaborative

- Centrarea pe elev în contextul didacticii speciale
- Diferențiere și individualizare în învățare prin colaborare în clasă
- Strategii didactice active și colaborative în didactica specială
- Strategii de grupare în clasa integrată

4. Pedagogie și didactică specială pentru deficiențe senzoriale

- Specificul clasei de elevi cu deficiențe senzoriale (de vedere, de auz)
- Adaptare și accesibilizare educațională în contextul deficiențelor senzoriale (de vedere, de auz, surdocecitate)
- Planificarea, implementarea și monitorizarea intervenției educaționale pentru elevii cu deficiențe senzoriale în clasa integrată.

5. Pedagogie și didactică specială pentru dizabilități intelectuale și tulburări de dezvoltare

- Specificul predării în clasa pentru copii cu dizabilități intelectuale
- Adaptare curriculară în contextul clasei integrate
- Planificarea, implementarea și monitorizarea intervenției educaționale pentru elevii cu dizabilități intelectuale în clasa integrate

6. Psihologia dezvoltării și a învățării

- Principalele teorii ale dezvoltării și învățării umane
- Dimensiuni și etape ale dezvoltării umane
- Adaptarea strategiilor de predare la nivelul de dezvoltare
- Teorii și abordări contemporane ale învățării

7. Modele integrate de intervenție psihopedagogică pentru dizabilități intelectuale și tulburări de dezvoltare

- Diagnosticarea tulburărilor de neurodezvoltare conform DSM 5
- Intervenții educaționale specifice în tulburările de neurodezvoltare

- Intervenții psihologice specifice în tulburările de neurodezvoltare
- Consilierea familiei copiilor cu tulburări de neurodezvoltare

8. Proiectarea planurilor de intervenție educațională și socială

- Managementul de caz în contextul învățământului special și integrat
- Planificarea intervenției psihopedagogice
- Profesorul de sprijin și rolul său în realizarea intervenției psihopedagogice

9. Legislație europeană comparată și națională în domeniul incluziunii școlare

- Legislație europeană în domeniul educării copiilor cu cerințe educative speciale
- Legislație comparată în domeniul integrării (România, Italia, Spania, Marea Britanie)
- Normative și reglementări specifice

10. Neuropsihologie infantilă

- Neuro-anatomia principalelor funcții psihice
- Tulburări neuro-psihologice infantile – cauze, manifestări
- Impactul tulburărilor neuro-psihologice asupra procesului de învățare

11. Didactica științelor educației

- Caracteristicile activităților educaționale în învățământul integrat
- Modalități de organizare a procesului de învățământ
- Integrarea predării, evaluării și a conținuturilor în procesul de educare al copiilor cu cerințe educative speciale

12. Didactica specială a activităților logico-matematice

- Specificul strategiilor didactice în activitățile logico-matematice
- Formarea conceptului de număr natural
- Metodologia predării – învățării operațiilor în mulțimea numerelor naturale
- Metodologia rezolvării și compunerii de probleme

13. Didactica specială a limbajului și comunicării

- Metode și tehnici de predare și stimulare a limbajului verbal
- Metode și tehnici de predare și stimulare a limbajului scris-citit
- Metode de accesibilizare și de augmentare a comunicării

14. Didactica specială a ariei "Om și societate"

- Proiectarea activităților specific ariei Om și Societate
- Formarea abilităților de socializare și autonomie personală prin activități de învățare specifice

- Proiectarea și implementarea activităților din domeniul Om și societate

15. Didactica specială pentru deficienți senzoriali

- Proiectarea didactică adaptată pentru elevii cu deficiențe de auz, în învățământul special și integrat
- Proiectarea didactică adaptată pentru elevii cu deficiențe de vedere, în învățământul special și integrat
- Abordarea educațională în context școlar a copilului cu surdocecitate

16. Intervenții psihoeducaționale pentru copii cu tulburări comportamentale

- Tulburările comportamentale în context educațional
- Modele de evaluare și conceptualizare a problemelor comportamentale
- Abordarea proactivă și terapeutică a tulburărilor comportamentale în clasa de elevi

17. Intervenții psihoeducaționale pentru copii cu tulburări relaționale

- Principalele tulburări relaționale
- Impactul tulburărilor relaționale asupra integrării și funcționalității elevilor
- Ciclul conflictului – un model de explicare și de rezolvare a crizelor în context educațional

18. Limbaj și tehnici de comunicare non-verbală

- Modele de comunicare didactică eficientă
- Rolurile și funcțiile comunicării verbale și non-verbale
- Tehnici de stimulare a comunicării verbale și non-verbale

19. Didactica activităților de dezvoltare neuro-motorie

- Etape ale dezvoltării neuro-motorii în ontogeneză
- Strategii de identificare precoce și intervenție timpurie a tulburărilor neuro-motorii
- Metode și tehnici de stimulare poli-senzorială

20. Practică

6. STATUL DE FUNCȚIUNI;

Statul de funcțiuni este atașat ca anexă la acest dosar

7. BAZA MATERIALĂ;

Activitățile didactice se vor desfășura în spațiile de învățământ ale Universității de Vest din Timișoara, utilizând infrastructura Departamentului de Științe ale Educației și ale Centrului de Asistență și Integrare Psihopedagogică. Deoarece cursurile sunt în sistem blended learning, vom utiliza și platforma Moodle a UVT, pe baza conturilor personalizate..

Mijloacele didactice utilizate sunt:

- computere portabile + videoproiector;
- mediu de învățare virtuală (exemplu platforma de e-learning a UVT);
- suporturi de curs în format electronic, disponibile on-line pe platforma programului;
- stații de lucru (PC-uri conectate la Internet), imprimantă, copiator, aparat foto digital (disponibile în cadrul Laboratorului de Informatică Socială, sălile 314A sau B ale Facultății de Sociologie și Psihologie);

8. FIȘĂ ÎNSCRIERE

Modelul fișei de înscriere este cel adoptat de către Senatul Universității de Vest din Timișoara, disponibil online la adresa
<https://www.uvt.ro/files/b5008259fbbbe297af7d3eb5ac1d87d4919a3e4b/>

9. PRECIZĂRI PRIVIND FINALIZAREA PROGRAMULUI.

Programul postuniversitar de formare și dezvoltare profesională continuă, „Dezvoltarea competențelor profesionale pentru ocupația profesor de sprijin”, se finalizează cu un examen scris, tip grilă, de certificare a competențelor profesionale asimilate.

Examenul de certificare a competențelor trebuie să verifice cunoștințele privind toate modulele cursului.

Absolvenților care promovează examenul de certificare a competențelor li se eliberează de către Universitatea de Vest din Timișoara un CERTIFICAT DE ATESTARE A COMPETENTELOR PROFESIONALE specifice programului, sub egida Ministerului Educației Naționale.

CERTIFICATUL DE ATESTARE A COMPETENTELOR PROFESIONALE este însoțit obligatoriu de un Supliment descriptiv.

ANEXE
